

Elinvoimakeskus

SOTKA-PÄIVÄ 2026

Ilmastokosteikkotoiminta ja kosteikkoluotsien merkitys ennallistamisen toimeenpanossa

Antti Miettinen, Anna-Kaisa Hakkarainen ja Mari Lappalainen

Elinvoimakeskusten ilmastoyksikkö / Lapin elinvoimakeskus

30.3.2026

elinvoimakeskus.fi

EU:n ennallistamisasetuksesta

- EU:n ennallistamisasetuksen tavoitteena on parantaa luonnon tilaa ja edistää ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja ilmastonmuutokseen sopeutumista
- Ennallistamisasetuksessa on asetettu velvoitteita maatalous-ekosysteemien luonnon monimuotoisuuden parantamiseksi
  - Velvoitteiden saavuttamiseksi jäsenvaltioiden tulee tehdä ennallistamis- ja vettämistoimia ojitetuilla turvemailla
  - Kaikkea vettämistä ei tarvitse tehdä turvepelloilla, vaan vettämistoimia voidaan tehdä myös turpeentuotannosta poistuneilla alueilla tai muilla ojitetuilla turvemailla, kuten ojitetuissa turvemaametsissä

Miksi ojitettuja turvemaita ei vetetä vaikka vettä tuetaan?

- Kaikilla maanomistajilla ei ole tietoa tuista, joita on saatavissa turvemaiden ennallistamiseksi tai muuttamiseksi kosteikoksi
- Osaavia neuvoja, kosteikkosuunnittelijoita ja urakoitsijoita ei välttämättä ole saatavilla
- Toimeen ryhtyminen on työlästä
  - Pitää selvittää taustatietoja, sopia suunnittelusta ja urakoinnista, hakea rahoitusta kosteikkoinvestointiin
- Vettämiseen ei ole riittävän suuria taloudellisia kannustimia

Kosteikkorakentamisen ja ennallistamisen tavoitteellinen edistäminen

- Elinvoimakeskusten ilmastoyksikkö on käynnistänyt valuma-
aluelähtöisen työn, jonka tavoitteena on lisätä monivaikutteisia
kosteikkoja turvepelloille ja käytöstä poistuneille
turvetuotantoalueille sekä ennallistaa heikkotuottoisia ojitettuja
turvemaametsiä
- Meneillään on vasta pilotin valmisteluvaihe, mutta suunta on selvä:
haluamme muodostaa maanomistajille selkeän ja toimivan polun
kohti vettämisratkaisuja

Kosteikkoluotsit valuma-alueilla (1/3)

- Tavoitteena on, että tärkeimmille turvemaavaltaisille valuma-alueille saadaan kosteikkoluotsit, jotka tuovat kosteikkojen hyötyjä tunnetuksi sekä neuvovat ja tukevat maanomistajia kosteikkojen perustamisessa
- Luotsien työ nojaa ilmastoyksikössä rakennettaviin maanomistajalähtöisiin palvelupolkuihin, jotka sujuvoittavat rahoituksen hakemista ja kosteikon perustamista
- Luotsitoiminnan ja palvelupolkujen kehittämisen tueksi kootaan monipuolista taustatietoa valuma-alueista ja toteutetuista toimenpiteistä

Kosteikkoluotsit valuma-alueilla (2/3)

- Valuma-aluetta tarkastellaan kokonaisuutena yhdessä maanomistajien kanssa
  - Näin voidaan edistää laajojen kosteikkokokonaisuuksien syntymistä pienten erilliskohteiden sijaan sekä kannustaa maanomistajia yhteistyöhön
- Työ ei rajoitu yksityisiin maanomistajiin, vaan mukaan tarvitaan myös alueen kuntia, seurakuntia ja valtion maita hallinnoiva Metsähallitus
  - Näiden toimijoiden osallistuminen maanvaihdoilla tai omien maa-alueidensa kautta voi mahdollistaa laajemmat kosteikkoratkaisut

Kosteikkoluotsit valuma-alueilla (3/3)

- Yhdellä valikoidulla valuma-alueella aloitetaan kesällä 2026 yhteistyössä Ruokaviraston kanssa kokeilu, jonka tavoitteena on kehittää luotsityötä käytännössä
- Kokeilun avulla kosteikkoluotsityölle rakennetaan toimintamalli, jota voidaan hyödyntää erilaisilla valuma-alueilla Suomessa

Esimerkkejä rahoitusmahdollisuuksista

- Taloudellista tukea on saatavissa useista lähteistä, mutta tukien ehdot vaihtelevat ja mahdollisuudet saada tukea riippuvat tuenhakijasta (esim. viljelijä, yhdistys, kunta tai säätiö) sekä siitä, haetaanko tukea turvepellon, entisen turvetuotantoalueen vai turvemaametsän vettämiseen
  - Ei-tuotannollisten investointien tuki turvepeltojen muuttamiseen kosteikoksi tai suon kaltaiseksi alueeksi (hakuajat 1.1.–15.5.2026 ja 1.8.–15.12.2026)
  - EU:n maaseuturahoituksen yleishyödylliset ympäristö- ja ilmastoinvestoinnit
  - JTF-rahaston tuki turvetuotannosta poistuvien alueiden ennallistamiseen
  - Helmi-ohjelman rahoitus metsätalouskäytössä olevien soiden ennallistamiseen ja vettämiseen
  - Helmi-ohjelman mukaisia soiden ennallistamishankkeita voi rahoittaa metsätalouden kannustejärjestelmä metkan mukaisina luonnonhoitohankkeina

Yhteenveto

- Useat maanomistajat suhtautuvat myönteisesti ojitettujen turvemaiden vettämiseen, mutta toimeenpanon apuna tarvitaan kosteikkoluotseja, koska kosteikon perustaminen on monivaiheinen ja työläs hanke
- Kosteikkojen ja muun vettämisen vaikutukset ulottuvat aina yksittäistä tilaa laajemmalle
- Kun vetettävät kohteet nähdään osana valuma-aluetta, toimenpiteistä voidaan muodostaa kustannusvaikuttavampia kokonaisuuksia
- Kosteikkoluotsimallin kehittämistä vauhdittavat EU:n ennallistamisasetuksen tuomat ojitettujen turvemaiden vettämisvelvoitteet sekä Suomen valtion ja kuntien omat hiilineutraaliustavoitteet

Elinvoimakeskus

Kiitos!

Antti Miettinen

antti.miettinen@elinvoimakeskus.fi

Puh. 050 46 83 771

Hyödyllisiä linkkejä tiedon lähteille ja tapahtumiin

- Elinvoimakeskusten ilmastoyksikkö on julkaissut tietokortin [Kosteikon tai suon kaltaisen alueen perustaminen turvepellolle](#)
- [Miten ilmastokosteikkoja hoidetaan?](#) -webinaari
  - Keskiviikkona 15. huhtikuuta klo 13.00–14.45
- [Kosteikkokarnevaalit 2026](#)
  - Etkot verkossa 28.4.2026 klo 13–15
  - Alueelliset tilaisuudet toukokuussa
  - Jälkilöylyt verkossa 26.5.2026 klo 13–15

